

امضای آذربایجانی‌ها برای پیروزی انقلاب

قیام ۲۹ بهمن مردم تبریز علیه ظلم، ستم و استکبار نظام شاهنشاهی....

ایسنا/آذربایجان شرقی قیام ۲۹ بهمن مردم تبریز علیه ظلم، ستم و استکبار نظام شاهنشاهی به عنوان برگ زرینی در تاریخ مقاومت و مبارزه مردم آذربایجان با نظام طاغوتی است و اینکه بگوییم اگر قیام ۲۹ بهمن تبریز نبود، انقلاب اسلامی به پیروزی نمی‌رسید، اغراق نکرده ایم.

قیام ۲۹ بهمن مردم تبریز علیه نظام شاهنشاهی را می‌توان از جنبه‌های مختلف سیاسی، هویتی، فرهنگی، اجتماعی مورد بررسی قرار داد.

ایسنا برای بررسی بعد تاریخی و مآوقع قیام ۲۹ بهمن تبریز با کریم میمنت نژاد، تبریز پژوه و کارشناس مسائل تاریخی گفت‌وگو کرده است.

میمنت نژاد می‌گوید: آیت الله شهید قاضی طباطبایی، آیت الله انگجی، حجج الاسلام دینوری، حکم آبادی، اشرافی، شریانی و واعظی، اعلامیه‌ای مبنی بر برگزاری گرامیداشت چهلم شهدای قم در مسجد قزلی تبریز در تاریخ ۲۵۳۶ شاهنشاهی برابر با روز ۲۹ بهمن سال ۱۳۵۶ خورشیدی منتشر می‌کنند.

وی می‌افزاید: در آن زمان اسکندر آزموده که مسئولیت استانداری آذربایجان را برعهده داشت طی مکاتبه با نخست وزیر، خواستار حکومت نظامی در تبریز شد، در حالیکه نخست وزیر با این حکم مخالفت کرده بود، استانداری، مسجد میرزا یوسف آقا قاضی که به مسجد قزلی معروف بود را بست و اجازه برگزاری مراسم گرامی داشت را نداد.

وی می‌گوید: با عدم برگزاری مراسم گرامی داشت در مسجد، مردم جلوی مسجد قزلی تجمع کردند، آقای مقصود حق شناس مامور کلانتری که برای سرکوب مردم در آنجا حاضر شده بود با لحنی خیلی بد الفاظ رکیکی را به مردم معترض نسبت می‌دهد و همچنین چند تیر هوایی نیز شلیک می‌کند که بعد مشوش شدن اوضاع مردم حاضر، ژاندارمری آقای محمد تجلا را به شهادت می‌رساند.

وی اظهار می‌کند: بعد از شهادت محمد تجلا، مردم پیکر مطهر ایشان را خودجوش در دستان خود تشییع می‌کنند، همزمان باز اعتراضات و تشییع جنازه؛ مردم تمام می‌خانه و مشروب فروشی‌های اطراف کوچه پاساژ تبریز را به آتش می‌کشند.

میمنت نژاد گفت: طبق آمارهای تاریخی ۲۱ نفر در روز ۲۹ بهمن تبریز به شهادت رسیده‌اند، (در مورد تعداد شهدای ۲۹ دی عدد‌های مختلفی اعلام شده است) در حالیکه گفته می‌شود بسیاری از مجروحان به دلیل رعب و وحشت از دستگیری توسط ساواک در خانه مورد مداوا قرار می‌گرفتند.

وی ادامه داد: بعد از این قیام، ارتشبد جعفر شفیقت تبریزی الاصل که بالاترین مقام نظامی زمان پهلوی را داشت به دستور محمدرضا شاه پهلوی برای بررسی حادثه عازم تبریز می‌شود، طبق گزارش هیأت بررسی واقعه، آقای حق شناس فردی بی‌رحم، فحاش و بی‌لیاقتی بوده که موجب آشوب در تبریز شده است.

میمنت نژاد افزود: مقصود حق شناس برای فرار از شرایط تبریز، به تهران انتقال می‌یابد و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، حق شناس با ظاهرسازی، رییس کمیته انقلاب اسلامی کرج می‌شود ولی دست برقضا یک راننده کامیون در حین بازرسی متوجه می‌شود که این همان حق شناس معروف تبریز است، و این امر را به ماموران نظامی گزارش می‌دهد که در این راستا نیز حق شناس دستگیر شده و به دادگاهی در تبریز انتقال می‌یابد ولی بازهم حق شناس در دادگاه اظهار توبه، ندامت و پشیمانی می‌کند و می‌گوید به خانمم گفتم پسر من باید در حوزه علمیه تحصیل علم کند، سرانجام حق شناس محکوم به اعدام شد.

این تاریخ پژوه گفت: قیام ۲۹ بهمن تبریز اهمیت بسیار زیادی در پیروزی انقلاب اسلامی داشت به دلیل اینکه می‌توان گفت به عنوان اولین شهری بود که در آن همزمان با اعتراضات چند تا از بانک‌های دولتی و اماکن لهو و لعب به آتش کشیده می‌شد.

در ادامه خبرنگار ایسنا با سید محمد الهی به عنوان یکی از شاهدان عینی و مبارزان قیام ۲۹ بهمن گفت وگو کرد که تا این واقعه را بیشتر مورد بررسی قرار دهیم.

امضای انقلاب را آذربایجانی ها زدند

وی به قیام ۲۹ بهمن تبریز اشاره کرد و افزود: از استان های دیگر همچون یزد، شیراز و قم فشار زیادی بر تبریز وارد بود که باید یک حرکت عظیم انقلابی شروع کنیم، در ۱۹ دی ۱۳۵۶ با توجه به کشتار مردم قم، انقلابیون تبریز در پاسخ به این جنایت تصمیم به قیام در چهل گرامی داشت شهدای قم کردند و آیت الله شهید قاضی طباطبایی و آیت الله انگجی با منویاتشان جوانان را آماده قیام کردند.

وی ادامه داد: قیام از ساعت ۹ صبح شروع شد، و من حوالی ساعت هشت و نیم در حالی که به مسجد قزللی می رفتم، شاهد فرار مأموران ژاندارمری از دست مردم شدم و جوانان انقلابی مکان های دولتی وابسته به نظام شاهنشاهی را آتش زدند، اختلاف میان نهضت و انقلابیون با شاه پهلوی به مرحله تعارض رسیده بود و برای تصدیق این امر کنسولگری آمریکا نامه ای به سفارت آمریکا در تهران زد که این قیام، شورش نیست بلکه یک حرکت انقلابی هوشمند و سازمان یافته در میدان دانشسرا و مقابل استانداری است.

سید محمد الهی به ابعاد این قیام اشاره کرد و افزود: روز ۲۹ بهمن تبریز، در دروازه سردرود کارخانه کوکاکولا فروشی، در دروازه تهران بانک صادرات، در دروازه مرند حزب رستاخیز، در دروازه اهر و بالای کوه عون بن علی، المانی بود که همگی در آتش می سوختند و همچنین حوالی ساعت ۱۳:۳۰ سربازان شاه در میدان دانشسرا و مقابل کوچه گلزار صف کشیدند ولی تمام پاسبان ها پا به فرار به ادارات و سازمان ها گذاشته و در آنجا سنگر گرفتند و شهر هم کاملاً سقوط کرد.

علی شیباری، استاد دانشگاه نیز در گفت وگو با ایسنا اظهارکرد: انقلاب اسلامی ایران در بستر های تاریخی شکل گرفته است.

وی افزود: نظام شاهنشاهی قیام مردم قم در ۱۹ دی سال ۱۳۵۶ را به شدت سرکوب کرد ولی مردم غیور آذربایجان با درایت و هوشیاری خود با قیام خود در ۲۹ بهمن تبریز موجب استمرار سلسله وار قیام های مردمی شدند.

وی تصریح کرد: اگر قیام ۲۹ بهمن تبریز صورت نمی گرفت، شاید پیروزی انقلاب اسلامی به این زودی تحقق نمی یافت.

اسامی برخی از شهدای قیام ۲۹ بهمن تبریز که در مراجع ثبت شده است به شرح زیر است: (به دلیل شرایط خفقان حاکم بر آن دوران، اعداد متفاوتی در خصوص شهدای قیام ۲۹ بهمن ثبت شده است)

۱- پرویز احسن زاده کلجاهی ۲- بهمن اره چی ۳- محمد تجلا ۴- محرم جبرائیلی ۵- سید حسن جدیدی گلابی ۶- جعفر درگاهی ۷- محمدباقر رنجبر آذرفام ۸- قربانعلی شاکری ۹- سعید صالح الوندی ۱۰- اصغر علی زاده شیخ احمدلو ۱۱- ضربعلی فتحی ۱۲- بالا آقا کشاورزی قازانجانی ۱۳- حبیب نقی نژاد ۱۴- غلامعلی نجفیان پور